

Gåtur gennem
godsets have

MELLEM BY OG BÆREDYGTIGE VISIONER

Berlins kreative klasse tager til Hof Prädikow

Berlin er stadig kreative eksperimenter og vintagekultur, men nye
boformer vokser frem – også uden for centrum på et gammelt gods.

Det selvorganiserede boligprojekt Spreefeld har både fælles køkkener, sauna, badedam, solceller og græs på tagtoppen.

Michael LaFond ved en tidligere kontrolpost, hvorfra østtyske vagter engang overvågede grænsen.

Somebody's pleasure used to be somebody's nightmare. Det er underligt at tænke på, at nogens glæde engang var nogens mareridt, siger Michael LaFond. Han har lige vist os et rum under jorden ved Spreefloden. En tidligere kontrolpost, hvorfra østtyske vagter engang overvågede grænsen. Forsøgte nogen at svømme over til Vestberlin, risikerede de at blive skudt.

Hvor der før blev holdt øje med afhoppere, er kontrolposten i dag et en art eventlokale og en del af et nyere bofællesskab, Spreefeld. I hovedbygningen deler man fælleskøkken og græsplæne på toppen. Man har fælles værksted, musiklokale, sauna og egen badedam.

Spreefeld er et af mange selvorganiserede boligprojekter i Berlin, hvor beboerne selv former rammerne. Tanken er, at større indflydelse skaber større ansvar, forklarer guiden, som selv kom til Berlin fra Seattle i 1989.

Michael er arkitekt og medstifter af Spreefeld, som ligger i Mitte. Vi er oppe i den bygning, han selv bor i – lidt mere end 20 voksne og børn bor her. De har desuden udlånt et rum til et ukrainsk par. Der er også planlagt gæsterum til plejebæhov i Spreefeld.

– Jeg kan lide Berlin, fordi berlinere aldrig giver op, siger han, efter vi har forladt Spreefeld.

– Selv de mest crazy ideer får lov at blive testet.

Efter Spreefeld krydser vi de hvide tipier ved floden, opført af hjemløse, som først besatte området og siden fik lov at blive. Lige ved siden af ligger en genopdaget rest af Berlinmuren.

Vi fortsætter forbi Tresor og KitKat Club, to af Berlins legendariske klubber i Köpenickerstraße, og tager U-banen fra Heinrich-Heine-Straße. Herfra kører vi under Kreuzberg og står af i den farverige bydel Neukölln. Vi hører om go-cart- og technoevents under jorden i Berliner Kindls gamle ølbryggeri. Kindl er også Center for Samtidskunst. Overfor er midlertidige boliger til sårbare, som har været udsat for overgreb. Investorer bakker op om nye tiltag.

Café Botanico ligger i Neukölln

På Café Botanico bruger de egne planter i maden direkte fra haven.

Vi ser hvide tipier ved floden, opført af hjemløse, som først besatte området og siden fik lov at blive.

REJSE BERLIN

På Café Botanico åbner baghaven sig som et grønt rum midt i byen. Spiselige planter, bistader, mennesker, der plukker direkte til køkkenet. Men fremtiden for haven er usikker.

På vej tilbage passerer vi en kæmpe Humana-genbrugsbutik fyldt med leopardprint på stativer og andre mønstre.

Eksperimenterne flytter ud af byen

Fra vores bæredygtige The Circus Hotel i Mitte ved Rosenthaler Platz tager vi nu sporvogn M1 op ad Weinbergsweg til Kastanienallee.

Huslejer stiger i Berlin, og atelierer forsvinder fra byens kreative rum.

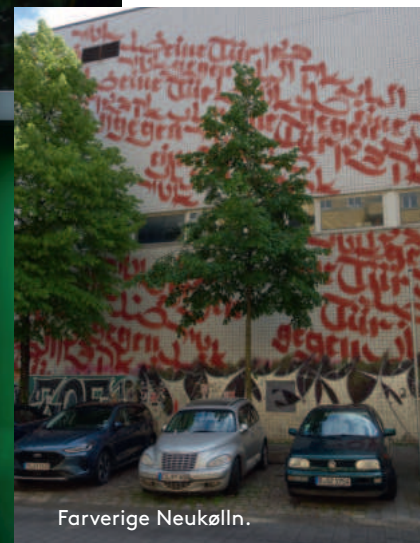
Vi ser det lille udstillingsrum die Raum i Oderberger Straße 56. Die Raums kurator, Lotte Møller, bekræfter tendensen. Udljere kan i vid udstrækning selv fastsætte lejen, men der findes også støtteordninger og initiativer, som skal hjælpe kunstnere med at blive i byen. Flere af dem er dog blevet beskåret i år, fortæller hun.

Vi følger Oderbergerstraße over krydset. Butik VEBorange viser DDR-æstetikens historie med salg af østtyske nips og orange genbrug. I Rotes Kleid er der røde designkjoler i små oplag. Det ender med et glas vin på Café Schwarsauer, hvor de lokale kommer.

Om aftenen spiser vi lækker indisk mad på restaurant Meena Kumari, som desværre flytter ud af kvarteret. På en elboks er et hjerte sprayet som overkroppen på to hvide ben.

Huslejer siger og atelierer forsvinder fra byens rum, men udstillingsrummet die Raum består.

Farverige Neukölln.

Restaurant Meena Kumari flytter desværre ud af kvarteret Prenzlauer Berg.

Home Full of Clothes-shop i Prenzlauer Berg.

"Jeg kan lide Berlin, fordi berlinere aldrig giver op," siger Michae LaFond. "Selv de mest crazy ideer får lov at blive testet".

Butik VEBorange viser DDR-æstetikens historie med salg af østtyske nips og orange genbrug.

Spørgsmålet er, hvad der sker, når eksperimenterne ikke længere har råd til at blive i byen. For nogle fortsætter de på et andet sted.

Fra Portland til Prädikow

Vi er på vej til Hof Prädikow i Märkische Schweiz, tæt på den polske grænse, omkring en times kørsel med en delebil fra Berlin. Vi møder forstæder og gule marker med vindmøller, som opløser sig i landskabet.

Hof Prädikow er et tidligere gods med bryggeri tæt på grænsen til Polen i det tidligere Østtyskland. De gamle bygninger er blevet til private boliger, værksteder og fællesrum – herunder eventstedet Die Scheune. Bygningen er renoveret af beboerne selv.

– Jo mere indflydelse man selv har, des bedre bliver det, siger Brio Taliaferro.

Brio flyttede for flere år siden fra Berlin, hvor han arbejdede som musikproducer. I dag bor han i Prädikow og organiserer de månedlige musikevents i Die Scheune.

Lige efter vores ankomst må vi styrte til jam-session. Jeg skal, som flere andre, synge et par sange med et par musikere fra godset, og der er fyldt sal. I salen er lokale og folk fra Berlin, og baren Schwarzer Storch er åben. Den sælger vand, øl og hjemmelavet vegetarsuppe.

– Der er ikke en bar i miles omkreds, og der har ikke været en bar her siden før murens fald, forklarer Brio.

Sara Bernhardt er musiker og bor i nabolaget med sin familie. Hun kommer i Die Scheune, som er blevet et fælles mødested for kulturevents i området.

På Hof Prädikow overnatter vi ikke i godsets eget gæstehus; der er sket en dobbeltbooking. I stedet låner vi en privat bolig af en kvinde fra fællesskabet, der selv er på retreat.

Det er muligt at få rundvisning, overnatning og midlertidig kontorplads på godset, men man skal helst kende nogen, fortæller Anke Schüttler, da hun

ET GENOPLIVET HOF PRÄDIKOW

Hof Prädikow er i dag et bæredygtigt bo- og arbejdsfællesskab.

Prädikow nævnes første gang i 1340 som "Predicow" og har været i aristokratiske hænder gennem århundreder.

Efter Anden Verdenskrig blev området overtaget af staten som led i Østtysklands jordreformer. I dag er de historiske bygninger restaureret med støtte fra EU-midler og omdannet til et levende fællesskabs- og kulturprojekt.

Godset ligger i Prörsel i Brandenburg, omkring 1-1½ time fra Berlin i området Märkische Schweiz med skove, søer og bakket landskab. Der er offentlig transport via Strausberg, men rejsetiden kan variere.

Brio Taliaferro ved indgangen til Hof Prädikow.

Leopardprint på overfyldt stativ i Humana Vintage i Neukölln.

Vi tager sporbvognen til Kastanienallee fra vores Hotel Circus.

Rundvisning i Prädikow
– under jorden er der
etableret regnvands-
system.

overrækker os nøglen til den lejlighed, vi skal låne.
Fotokunstneren har selv taget vejen fra Berlin
til Prädikow.

Under et studieophold i Portland, som var en del
af et program om kunst og social praksis, begyndte
hendes syn på storbyen gradvist at ændre sig.

– Jeg følte mig aldrig rigtig tilpas i Berlin, siger
hun.

– Alt efter hvor man kommer fra, er man ret ano-
nym. Jeg følte mig meget alene og følte ikke, at jeg
havde nogen forbindelse til kunstmiljøet.

Hun har boet både i Prenzlauer Berg og Neukölln.
Prenzlauer Berg beskriver hun som homogent, mens
hun oplevede Neukölln som mere mangfoldigt.

Livet i Berlin, fortæller hun, er præget af tempo
og afstand. Samtidig gav tiden i Portland hende en
anden måde at forholde sig til sine omgivelser på.

– I Portland kunne jeg gå barfodet ud ad døren,
siger hun.

Anke flyttede ikke på grund af huslejen, men på
grund af naturen og menneskene.

I dag bor hun i Prädikow, hvor hun oplever en
anden form for nærhed i hverdagen.

– Her træder jeg ud ad døren, og folk kender mig.

– Det er da nogle rigtige hippier, der bor her, siger
min kæreste, da han smider sig på en udfoldet blå
skummadras, mens jeg får en rustik mahogniseng.

Vi vågner begge veludhvilede til en glødende
solopgang.

Rundvisning på godset

Brio viser os rundt næste dag og fortæller, at man
nemt kan bruge et døgn på godset, før man begiver
sig ud på naturruterne udenfor.

Under pladsen er der installeret et regnvandssy-
stem, hvor tanken opsamler store mængder vand til
brug i tørre perioder.

Der sker en ombygning af det tidligere gods.
Gamle strukturer justeres til nye behov og fremti-
dens klima. Her er permahave og grønne arealer.

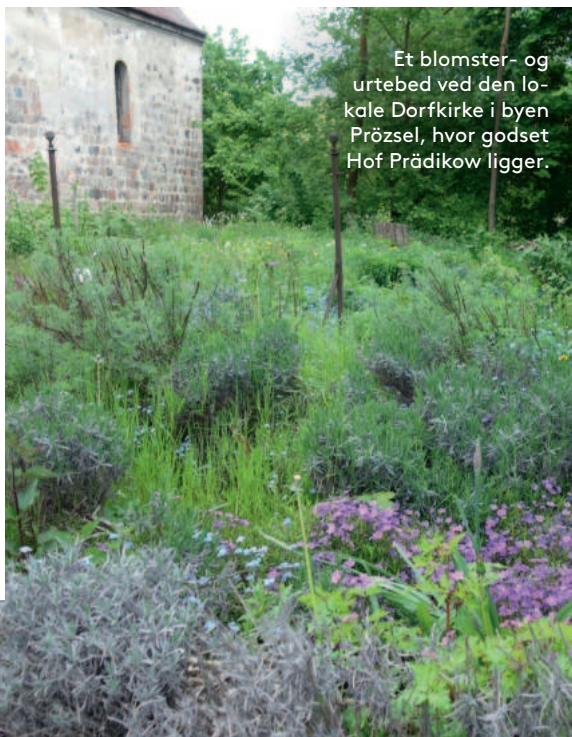
Mens vi går rundt, støder vi på kvinden fra lejlig-

Sara Barnhardt er musiker
og bor i nabolaget med sin
familie. Hun kommer i Die
Scheune, som er blevet et
fælles mødested for kultur-
events i området.

I Mitte lever italienen
restaurant Sisal videre.

Et blomster- og
urtebed ved den lo-
kale Dorfkirche i byen
Prörsel, hvor godset
Hof Prädikow ligger.

heden, vi lånte. Hun er på retreat i naturen.

Godset ejes af fonden Trias, som arbejder med at tage jord og bygninger ud af det almindelige ejendomsmarked. Ideen er at beskytte stedet mod spekulation og sikre, at fremtidige generationer også kan bruge det til fællesskabsbaserede boligformer.

Fællesskabet består især af børnefamilier og mennesker med kreative eller fleksible arbejdsliv. Der er et ønske om større diversitet, men økonomien sætter rammerne. Også for tilflyttere. Fredede bygninger er dyre at renovere. Alt skal godkendes, siger Brio Taliaferro.

For Brio og de andre beboere er Hof Prädikow og livet her en fortsættelse af de samme spørgsmål fra byen: Hvordan lever man sammen, deler rum og skaber fællesskaber?

Mange af de idéer, der er blevet udviklet i Berlins baggårde, atelierer og bofællesskaber, lever videre her – i det tidligere Østtyskland – mellem marker og gamle staldlænger. Forskellen er, at der er mere plads og grønnere her ●

Brio flyttede fra Berlin til godset Prädikow med bæredygtige visioner

Jamaften i Die Scheune, den lokale scene i Prädikow. Bygningen er renoveret af beboerne selv. "Jo mere indflydelse man selv har, des bedre bliver det," siger Brio Taliaferro.

AKTIVITETER

Workshops, rundvisning efter aftale, events og musik i Die Scheune, baren Schwarzer Storch byder på let mad på udvalgte åbningstider.

Overnatning: cirka 30-50 € pr. nat; kontorplads 18 € pr. dag

Se mere på Hof-praedikow.de

I nærområdet

Prädikow-Herzhorn-Ihlow Loop: lokal vandrerrute.

Märkische Naturpark: bakker, dale og fuglereservater.

Oberbarnimer Feldstein-ruten: kultur- og natursti gennem skove og landskab.

Inden for 45-90 minutters kørsel

Nationalpark Unteres Odertal: vandring og fuglekigteri.

Kloster Chorin: middelalderkloster med koncerter og udstillinger.

Wanderweg 66 Seen: vandrerrute gennem søer, skove og landsbyer.

Guidede bæredygtige ture i Berlin: Se mere på: Creative-sustainability-tours-berlin.net

Berlins rå ansigt viser sig mange steder i form af graffiti.

Fotokunstneren Anke følte sig utilpas i Berlin. I dag bor hun i Prädikow, hvor hun oplever en anden nærhed i hverdagen. "Her træder jeg ud ad døren, og folk kender mig," siger hun.